॥श्रीरामविजय ग्रंथसार त्रिंशतिमोध्यायप्रारंभः॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(2)

॥श्रीराम॥ ॥ग॥

श्रीमाहागणाधीपतयेनमः॥ ज्यानकीप्रीयसरोजनेत्र॥ मीत्रकुळभुषणस्कंदता
तमीत्र॥ असुरदमनाच्यारुगात्र॥ सौमीत्रायज श्रीराम॥१॥ भक्तमानसचको
रचंद्र॥ त्रीवीधतापशमनाआनंद मीआ॥ अरभद्ददईयारबींद भ्रमरा॥ भवभ्रमहा
राराजीवाक्षा॥२॥ मुमुक्षचातकनवमेघ परंगा॥ सकळरंगातीतअनंगा॥ अमनाअमका
नीसंगा॥ अक्षयअभंगानीरोपाधी [illegible]रपारंगधीरारघुनंदना॥ बोलवीपुढेग्रंथ
रचना॥ हनुमंतेद्रोणाद्री आणुनीलं[illegible]गा॥ प्राणदान दीधलें॥ यावरी बोले ॥वीजय॥
बीभीषण॥ बाहेर युध्यासनयेरावण [illegible]कजीता असें हवन॥ शुभतेणें मांडीलें॥५॥ ॥१॥
सुटले आहुतीचे परीमळ॥ धुरपीगटले नभमंडळ॥ अग्नीतुनी रथसबळ॥ अर्धा
बाहीर नीघाला॥६॥ पुर्णाहुती होतां पुर्ण॥ संपुर्ण नीघेल स्यंदन॥ तरी अधोधरची
रावण॥ उठउनी यांआणावा॥७॥ ऐसें बोलतां बिभीषण॥ सुक्षेपरीख्यकपीउठीलेदाहाजण॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२५

नवनीळ जांबुवंत नाळीसुन ॥ शिता शोक हारण पांचवा ॥ ८ ॥ गवे वय गवाक्ष गंधमादन ॥
शरभ केंशरी पावक लोचन । दशरथात्मजास वंदुन ॥ दाडी जण उभे ठेले ॥ ९ ॥ तेदाही
पराक्रम करून ॥ दशदीशा जींकीती नलक्षण तोक्षण ॥ तो देश सहस्र वांन्नर घेउन ॥ दशमु
खावरी चालीले ॥ १० ॥ जैसें वीहंगम [illegible] ती पगनी ॥ तैसें लंकेंत आले तये क्षणी ॥
घरोघरी तेरी घोनी ॥ रावण शोधीती [illegible] ॥ ११ ॥ जे जे भेटती राक्षस ॥ मारीती ताउन
करीती सावकाश ॥ कोटबे सत्ताळे क[illegible]रा ॥ [illegible]स्व वाजाम्कोशी वेगेसी ॥ १२ ॥ शोधीलें आवघे
वि लंका भुवन ॥ परी ठाई न पडे रावण ॥ [illegible]याचीराणी येउन ॥ दास्वी खुण गुप्तरूपें ॥ १३ ॥
शरमासीं गेंस त्वर ॥ नगर दुर्ग रिवाले वी वर ॥ सात वेसला दशकेंदर ॥ दुराच्यार कपटीया ॥ १४ ॥
जैसें आई कलाची तेयेंवेळी ॥ वीवर द्वार होती शीळा ॥ वान्नरी फोडुनी सकळा ॥
मार्ग केला तेसमई ॥ १५ ॥ तेथे रक्षक होते राक्षस दारुण ॥ तेव वीकेन लग ला क्षण ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥रामविजय॥ आंत प्रवेशलों वांनरगण॥ वीवरवी लीणदिखीं लें॥॥१८॥ तों तें येशीवालय प्रचंड॥
॥२॥ पुढें प्रज्वळलें होमकुंड॥ आहुतीराकीत दशमुंड॥ अव्यये नेत्र झाकुनीयां॥१९॥ के
रक्तमध्येमांस पर्वत॥ नरसीरे पडली असंख्यांत॥ स्नान करुनि लंकनाथ॥ वस्त्र
सनीवेसला॥१८॥ आश्चिर्य करीती वांन्नरगण॥ आझुनी नसोडी ध्यान॥ कुक्षय जाला
ली संपुर्ण॥ तरी जय आशा धरीअसे॥१९॥ पीनन्नरीठ काय नीष्र चेडाय दव सी
पत्रकेली दुखंड॥ पाणी बुजुनीयां होमसर्व नी धोरीला ध्वंसीला॥२०॥ सा ॥२॥
वरें घनक्के चीरावण॥ वस्त्र फेडुनी कन॥ दाही मुख माजीने उन॥ युकी घा
वि ली तीवांन्नर॥२१॥ येकवर्म स्थ्ळ ताडीती॥ यक जागावरी लघुशं खाकरीती॥ त
रीसाव घनव्हे का पती॥ नाना प्रयत्न केलीया॥२२॥ मग तेथुनी उडाला वाकी
सुत॥ प्रवेशला मगराणीवसात॥ मंदोदरी उचलोनी अकस्मात॥ रावणापासी आणीली॥

(३८) परमसुंदरस्सकुमार॥ रावणावरिलें रितिवाल्हर॥ चिरकें चुकिअलंकार॥ केलेचुरवां
नरि॥२४॥ मंदोदरिह्मणे दशवदना॥ आगलागो तुझि यभिनुष्टाना॥ वानरींबरेंवि
किलंगना॥ लाजकैशिनाहि तुतें॥२५॥ नेपालिरत्नाकरविनय॥ रावणावरिदेतिलो
टून॥ मयजाआक्रोशेदारुणरूण॥ ऐकतां [illegible] नेत्रवघाडि॥२६॥ तों मंदोदरिखारउत्त॥
होमविध्वंशिलासमस्त॥ क्रोधें उठो [illegible] य॥ वानरावरि धाविन्नला॥२७॥ बहु
तवानर नेवेळे॥ पाई धरूनि आपटि [illegible] रमारितिशिदिघले॥ मुष्टिघात बहुतपा॥२८॥
सकळवानरांमिकोन॥ सुवेळेसि [illegible] नोन॥ ह्मणत्ति उठिला जिरावण॥ युध्या
लागिंयेईलआतां॥२९॥ सकामो डोबरघुविर॥ कोदंड उत्तवानिलें सत्वर॥ ह्मयामय
जेचेसौभाग्यसमग्र॥ आजिपासुनि खुटलें॥३०॥ इकडे मंदोदरिचें समाधान॥
करिताजाला दशवदन॥ वस्त्रेंभुषणें देउन॥ हृदईं दृढ धरियेलि॥३१॥ ह्मणेप्रालब्ध

॥श्रीराम॥
॥२॥

आगदारुण॥ प्रियेनसुटेप्रोगित्माविण॥ आंतांयज्ञारिडावेंआपण॥ समाधानरपकस्सा
वें॥३२॥ आजिमिसुंजेननिर्वाण॥ शत्रुस्विंशिरेंछेदिन॥ नाहिंतरिप्रियेयेथुन॥ तुम
च्याकामाचिहुत्विगोटि॥३३॥ घरासपाठविलिमंदोदरि॥ वस्त्रेंसुषणेंदेउनिझडकरि॥ रा
वणनिघालाबाहेरि॥ बोलिल्यावरिय[illegible]॥३४॥ राक्षसदळकाजिचुकेउरले॥ तेअवघे
समागमघेतले॥ अपाररणतुरेंपके[illegible]ओलगालिंभयंकर॥३५॥ पदातिरथकुपु
ढेजात॥ त्याचेपाठिशिस्वाररचोताळ[illegible]मागेगजउन्मत्त॥ युद्धारासिहिनधावति
॥३६॥ त्याच्यापाठिशिरथजाति॥ मुख्य[illegible]बैसलालंकापति॥ छत्रेंमित्रंपत्रेंमिरवि
ति॥ पुढेगर्जतिबंदिजन॥३७॥ रावणरणनोवरासत्य॥ मुक्तिनोवरिघ्यणुजात॥ वऱ्हा
डिपुढेंगेलेबहुत॥ उरलेसमस्तघेतलेसंगें॥३८॥ मागेंबंधुबिभिषण॥ लंकेशेंठेविला
रक्षण॥ अस्तोरणभुमिशिरावण॥ वायुवेगेंपातला॥३९॥ तोंशिळादक्षयंचकन॥ ४०॥

॥विजय॥
॥२॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

4A

वेगें धाविले वानरगण॥ रावणसेने वरि भडस्यन्य॥ पर्वताचा पाडिला॥४०॥ द्दशधनुषि लाउनि बा
ण॥ येकदांचि सोडि दशवदन॥ सर्वही पर्वत फोडुन॥ सेने बाहिर पाडिला॥४१॥ चंडपराक्रमि लंकना
थ॥ शरिं वानर रविकिटेस मृत्त॥ अैसें देखो निरघुनाथ॥ पुढें जाला तत्क्षणि॥४२॥ रघुविर म्हणे
दशकंद्दरा॥ मढिणा शत्तमुरव्वातस्कुरा॥ शिर [illegible] णे निपामरा॥ कुळक्षय केला व्यर्थेचि॥४३॥
संपत्ति संतति विद्याधन॥ राक्षिति [illegible] त्तन॥ राशभाव रिवा हिलास्यंतन॥ तैसें ज्ञा
नभसुरा तुझें॥४४॥ आजि समरंगणि जा [illegible] रवंड विरवंड करिन॥ पुढिले भवतरि मुक्ति
देईन॥ असुराजाण निश्चये॥४५॥ लवद्र [illegible] मासे शर॥ आले होई सावध सत्वर॥ यावरि
द्दशकद्दयनेत्र॥ प्रत्योत्तर देतसे॥४६॥ तुं म्हणे शिरामच्चंद्र॥ परि मि राहु असें भयंकर॥ आजि
रवग्रास करिन समय॥ समरिं तुझा मानविया॥४७॥ माझा समरि सुटतां बाण॥ मेरुमांद्दार होय
चूर्ण॥ तुं सकुमार मानवनंदन॥ कैसा सोशिशिन कें केंतें॥४८॥ शितासुंदर अत्यंत॥ कष्टन

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

सुंदर श्रीराम॥ ॥४॥

होतिअरण्याल॥ म्याआणिलेतेपुर्वोंप्रास॥ सर्वथाहिनकेचि॥४९॥ पश्चमेशिउगवेलतरणि॥ज
रिमरुस्यकउचलिलधरणि॥ गजमस्लाचेंमोतिंघेउनि॥ जरिसिंकेदेईलजंबुका॥५०॥ पाषाणचा
येंकरतन॥ जरिदुखवेलअभंजन॥ गरुडसर्पासियईलशरण॥ पतंगअग्निसगिळिजारि॥५१॥
होहियकवेळघडे॥ परितुजज्यानकिरिशिनपडे॥ रावणबोललागडबडे॥ मेघजैसागर्जत॥५२॥
खोतमस्तपदशाकेंवा॥ तुजमत्यसमर्थकुट[illegible]॥मास्याबाणाचाप्रतापमोठा॥ सोहंबाजिस ॥विजय॥ ॥४॥
मरगणि॥५३॥ रामेच्यापठणकोसतनिग्रचंड॥ [illegible]शरपीडिलाकाळदंड॥ दोघेविरपरमप्रचंड॥रण
खिळंडमाजले॥५४॥ माडलेयेकचिघनच[illegible]॥ [illegible]तुरेवाजतिअपार॥ शिसेचिजननियरथ
रा॥ कंपितहोयक्षणक्षणा॥५५॥ आलातचक्रउडेशमिति॥ नेविवोळिलांचापेंसकळति॥ चप
केजैशाव्यांनलपत्ति॥ मुद्रिकाहातिंदोघांचा॥५६॥ भुजंगास्त्राचाप्रयोग॥ रावणाकरितसवेग
दशादिशाफोडुनिपळग॥ कोपकरकावरियेंआला॥५७॥ जैसेनिबिडजाळकहन्नाळ॥०॥०॥

(57)

तैसेंसर्पिंव्यापिलेसकळ॥ ऐसेंदेखोनितमालनीळ॥ गरुडास्त्रबाणटाकित॥५८॥ सोडितां
सुपर्णास्त्रबाण॥ पक्षिआणिआकाशफोडुन॥ ऐसेंरव्यधांवतिवेनलानंदन॥ सर्पसंपुर्ण
भक्षिले॥५९॥ सर्पसंकांतनिसमस्त॥ सर्व[illegible]जालेगुप्त॥ ज्यातवेदास्त्रदेदिप्यवंत॥ वि
झालिवत्रसोडिले॥६०॥ पाशांडऊपचोरित[illegible]॥ तोवेजकदास्त्रसोडिरघुनाथ॥ रावणेंवा
तास्त्रकाढुन॥ तयावरिसोडिलें॥६१॥ रा[illegible]डुनिपर्वत॥ प्रभंजनकोडिलासमस्त॥ व
ज्रास्त्रप्रेरिलंकनाथ॥ फोडिलेपर्वतलंका[illegible]॥६२॥ मगअसंभाव्यशरजाळ॥ रावणेंप्रेरिले
ताकाळ॥ यकास्त्रबाणअयोध्यापाळ॥ [illegible]टाकितसे॥६३॥ रावणेंसोडिलायकशर॥
दिवाकरसुरवतेजअपार॥ तोत्यापिंयोडुनिसत्वर॥ राघावावरिसोडिला॥६४॥ रथातमेक
केसंधान॥ परितोअनिवारशरपुर्ण॥ श्रीरामात्याचरणाशित्लागोन॥ गलाभेदुनिपे
लिकडे॥६५॥ रघुपतिचिचरणावरा॥ वामपदिंभेदुनिगेलाशरा॥ ऐसेंदेखोनिवांनरविर॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥श्रीराम॥
॥५॥
6

उठिले सखर सर्वहि ॥६६॥ रणिपडलिं होति शस्त्रें ॥ तेवाळें रेंघे तलिं अपारें ॥ मारित उठिले ये
कसरें ॥ मपिवार का वाशिडे ॥६७॥ समार्थ्य बळें करनिस्सबळ ॥ ज्ञानि विध्वंसिति त्रपंचदळ
ले विरामउपासक निर्मळ ॥ असुरबळें रगडिलि ॥६८॥ अभिमानाचे मुगुर घोर ॥ परमार्थेबा
पांकेले चुर ॥ सया शस्त्रांचे कवच चेळगार ॥ शौर्य खंडुंलो डिलि ॥६९॥ समरति आसिक्तताचे
उन ॥ दपघनुष्यें छेदिलि पुर्ण ॥ निरस[illegible]न ॥ कोअभाले उडविलें ॥७०॥ स्वस्वरूपसा
क्षात्कार बाणि ॥ शिध्धी पताका सांगिरवं[illegible] बोधफरशो कतानि ॥ मोहांध्वज छेदिले ॥७१॥
अनुसंघान परिघ घेउन ॥ अविद्यारथें[illegible] दैसरथांगे छेदुन ॥ अभेदपदि शटाकिले ॥७२॥
निवृत्तिअस्त्रे घाहुन ॥ भरति अस्त्रें केलिं चुर्ण ॥ विरक्ति गदा घेउन ॥ कामकुंजर बिदारिले ॥७३॥
क्रोधमद मछर अहंकार ॥ हे पुढें होते पायभार ॥ शमदम अस्त्रें अपार ॥ तेणे चुर केलिसे ॥७४॥
संकल्पविकल्प दंषकुटिळ ॥ हे असुरांचे सुरंग सबळ ॥ हे समाधानशक्तिने सकळ ॥७५॥

॥विजय॥
॥५॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

६ अ

विदाळनिपाडिले॥७५॥आज्ञामनसाकळनापुर्वो॥याभिंडमाकायपिदारुण॥मनोजयास्वेपु
ढवोडण॥राघवभक्तकरिलहो॥७६॥आतांअसोहापाल्हाळ॥वाव्वीरिंरगडिलेंअसुरद
ळ॥रावणाचालिबाणजाळ॥मायापडळज्यापरि॥७७॥रथासिदर्ळलंकनायक॥जैसानग
मस्तकिंबकाळुक॥पश्चिमेरिभयोध्या[illegible]॥[illegible]णामाळुनिउभाअसे॥७८॥वाचस्प
तिस्मरणइंद्र॥राजाधिराजरामचंद्र॥[illegible]नेश्वरगुणसमुद्र॥उदाराधिरगुणाब्धि
॥७९॥शितेचक्रदानिमित्य॥आज्ञा[illegible]सवयाबंदयुक्त॥पुष्पकरिरघुनाथ॥
धाजवारथयस्समई॥८०॥माळुवसे[illegible]उजाण्या॥तयाशिसांगेसहस्त्रनयन॥ज्ञा
स्त्रास्त्रेभरोनिस्यंदन॥अम्बरत्नेदिव्ययोजिलि॥८१॥तोमाझारथघेउजायका॥सत्व
रदेइसुवेळाचेका॥मातुळिआज्ञांवंदुनिलवेक॥निघालाजाळासत्वर॥८२॥तोहि
न वाजतांनात्काळि॥रथआणिलारामाजवळि॥खालेंउतरोनिसेवेबळि॥वंदिमातुळिरामातें॥८३॥

॥श्रीराम॥
॥६॥

(४)

म्हणेराजिवाक्षातमाळनिळा॥सहस्त्रादित्यपावविला॥यावरिबारखोनयवेळां॥मगयुधि
ष्ठिरवर्तावें॥८४॥मासिंनावमातुळी॥स्यमंतरिनरणमंडळी॥ऐसेंबोलतांतवेळी॥जगदात्मा
परमतोषला॥८५॥म्हणेधन्यधन्यशचिनाथा॥समयपाहुनिकेलेंउचित॥जैसाक्षुधितदेखा
मिळसूत॥भोजनेंत्याशिरीक्षितें॥८६॥कि[illegible]तातोजिवननिशितळ॥रोगियाशिसरस्वरा ॥विजय॥
उत्तिमवधु॥किंनरसैयाशितावळा॥र[illegible]पाविला॥८७॥किंवंदुर्बळाशिपाविलेधन ॥५॥
केरोणिपाछिरारवायधावोन॥नैसापुर[illegible]हून॥समयोचितपाववीला॥८८॥मगतेको
मलस्तणाचलण॥रांधेंचढलारघुनंदन॥[illegible]यावळावरिसहस्त्रकिर्ण॥किंनारायणसुप
र्णावरि॥८९॥जगद्वंद्यकेवळदाशरथी॥[illegible]तारणमंडळिमाझारथी॥पुढेंमातुळिचपळेसा
रथी॥धुरेशिळरबैसला॥९०॥रघुनाथरथिंदेखोन॥आनंदलेवानरगण॥म्हणतिधं
न्यधंन्यशचिरमण॥पाठिराखापुण्णहोय॥९१॥रामासिदेविंपाठविलारथ॥त्रिदशदेखतिसकळनाथ॥

७४

दुरेवेंदाटले अत्यंत॥ हांतरवालकरकरां॥१२॥ नेत्रिपाळतां राजहौंस॥ परमसंतापे वायस॥ कीं
सज्जन्यें दुर्जनास॥ माहादुषण पजलअसे॥१३॥ किंदरवेनिसंतां चिलिका॥ बिंदका शिष्पजे
कोंदाळा॥ किंशिवहरि भोलिमोदरवलां डोळा॥ मेघ जैसे संतापति॥१४॥ किंहरिकीर्तन भेको
ना॥ विटस्तुत प्रेसांचे मन॥ तैसा होसो मगोरावणा॥ रथें देखोनि तेचका॥१५॥ इंद्रजित पडला र
णि॥ त्याहुनि स्वर वाटमानि॥ किंमंडोदरी विदेहि लिवान्तरगणि॥ त्याहुनि दुख हें वाटे॥१६॥
परमक्रोधे रावण॥ सोडि बाणापाठि बाण॥ [illegible] कुरामाचे संधान॥ कोर चुपसि वेंचि॥१७॥
सिंकासारि रवेदा होउजण॥ घेपेशब्द [illegible] राजेन॥ असंख्य राक्षनि बाण॥ मंडपवरि
घातला॥१८॥ भयाभित त्रिभुवन॥ आकोंदानोद सज्ञाण करतन॥ विमानें सांडुनि सुरगण॥
पळों लागले तेधवां॥१९॥ बाणादाटले अनुमा॥ नचालेलिंद्रारिमित्रत्वे रथ॥ वायुसि फेरा
वया तेथ॥ रिघन केसर्वथा॥१००॥ राघेन घारामेघ वर्षति॥ नक्षत्रें रवरवरवकारवचवलि॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥श्रीराम॥ ॥७॥

(8)

विद्युसातबहुलहोति॥ कांपेजगतिचळचळा॥१॥ ससपातालेंआंदोळति॥ शेषकुर्मदचकोलेपि
ति॥ राक्षसवांनरकोपति॥ रणसंग्राममेदरवेनियां॥२॥ जटाक्रमेवर्णक्रमेकरून॥ पंडितकरि
तिवेदाध्यायन॥ तैसेरघुनाथाचेबाण॥ परस्परेंसुटति॥३॥ येककाळयेकमाहाकाळ॥ येक
दावाग्नियेकवडवानळ॥ रोधकरुनिभुमंडळा॥ [illegible] इछिति॥४॥ दोंकिरथघडघडी ॥विजय॥
ले॥ समोरयेवेवाईमिळाले॥ अश्वासी [illegible] उभेराहिलेदोघेरणी॥५॥ सारथियां ॥७॥
शिसारथिम्हणत॥ रणभुमीकिजातिभ [illegible] हिदेखिलाकोति॥ वर्तलोनवर्णवे॥६॥
सारथिपरमचतुर॥ माघारेसारिले [illegible] सेपंडितवादकरुनिबळपार॥ क्षणायेकास्थिरा
वति॥७॥ तैसेरथमाघारेकरुन॥ सोडेबाणजाळकरितसंघन॥ प्रजंन्यजेसावोसरुन
मागुतिजैसिवृष्टिकरि॥८॥ किंसागराचेंभरतेंवोहोटत॥ सवेचिमागुतिविशेषलोटत॥ तै
सेबाणजाळवर्षत॥ येकावरियेकपुढति॥९॥ ससदिनअहोरात्र॥ होतयुध्याचेघनचक्र॥

Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

८४ परिरामरावणक्षणमात्र॥ विसावघेतलानाहिंचीतें॥१०॥ रघुनाथेंकाढिलेत्यारबाण॥ सोडिले
त्यापाशिवाउन॥ रथिंचेत्यासिंवालछेदुन॥ अकस्मातटाकिले॥११॥ सवेंचिरावणानलगतां
क्षण॥ भुतूनतुरंगजुंफिलेपुर्ण॥ मगनरावीर[illegible]रघुनंदन॥ कायकरितजाहला॥१२॥ का
ढिलाअर्धचंद्रबाण॥ जैसानवग्रहातचंड[illegible]॥ [illegible]रासनावरियोजुन॥ मनोवेगेंसोडिला
॥१३॥ कंठत्याबाणेंयेकसरें॥ पाडिलिंरावण[illegible]हिरें॥ परिसवेचिनिघालिपरिकरें॥ पु
ढिल्याजैसितेथवां॥१४॥ सवेंचिचंद्रवदन[illegible]॥ रामेसोडिलाअनिवार॥ शिरेंछेदिलिंस
मग्र॥ मागुतीतैसिंचउगवति॥१५॥ देवो[illegible]॥ अवघेजालेचिंतातुर॥ जालांकेसाम
रतहाकंदर॥ वारंवारशिरेंनिघति॥१६॥ राजाधिराजरघुनाथ॥ क्षणयेकजालाचिंताक्रां
त॥ तवतोमातुलिकसारथिबोलत॥ राघवाप्रतिंतेकाळिं॥१७॥ म्हणेअनंतब्रह्मांडनायका॥
सकळाचेलपरिक्षका॥ याचेहृदईअमृतकुपिका॥ बाणेंकरुनिफोडिलें॥१८॥ ऐसेंमातुलिकबो

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥श्रीराम॥ ॥५॥

(९)

ठल॥ त्यासि जनकजामाल गौरविसु॥ मग बाण काढिला सिरसा॥ अगस्तिदत्तमुख्य जो॥१९॥
जैसा देवांमाजि सहस्त्रनयन॥ किं अंडजांमाजि विष्णुवाहन॥ किं काद्रवेयांत सहस्त्रवदन॥ तै
सा बाण समर्थ तो॥२०॥ किं वानरांमाजि हनुमंत॥ किं शास्त्रांमाजि वेदांत॥ किं नक्षत्रांमाजि
आदित्य॥ तैसा बाण समर्थ तो॥२१॥ किं शस्त्रांमाजि सुदर्शन॥ किं तिर्थांमाजि प्रयागपुर्ण॥ किं
क्षेत्रांमाजि आनंदवन॥ तैसा बाण समर्थ तो॥२२॥ वायु कुमेवराहु धराणि॥ सप्तसमुद्र शशि ॥विजय॥ ॥८॥
तराणि॥ इतुकियांचि सत्त्वे काढुन॥ त्या बा[illegible]वाई नवेलि॥२३॥ अग्नि वायु शेषि रमण॥
चंडिश कुबेर यम वरुण॥ त्रिदशांत पि[illegible]पुर्ण॥ त्या बाणांत अंश वसतिहि॥२४॥ तो लुनि रा
घुनि काढिला बाण॥ तो असा कुंडलसमस्तां च नयन॥ सहस्त्रसुर्यांचा प्रकाश पुर्ण॥ भुमंडळ
दाटला॥२५॥ त्या बाण मुखि ब्रह्मास्त्र॥ स्थापिला जाला राजिवनेत्र॥ तो चापवरि योजिला
सत्वर॥ विशाल कंठ वंद्य ते काळि॥२६॥ शितल सरिला तेवकां॥ आकर्ण वरि बाण वोढिला॥०

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

१७

ले तेंवेळिं जैसें भास्तें सकळां ॥ कायमो डला ककसांत ॥ २७॥ जैं बिरितांचि घटड कमूकि ॥ तैंशिप
खिहाला चालि ॥ प्रचंड विरतें वेळिं ॥ प्रचंड पडों लागलें ॥ २८॥ जगद्वंद्याचे कोणियेउन ॥ सोंग
तेनकां कायबाण ॥ कुंपिकासमवेसनतें आपा ॥ रावणाचा पें आतां ॥ २९॥ असो रावणाचें व
क्षस्थळ ॥ लक्षुनियां तमाळनिळ ॥ बाण सोडिला ताकाळ ॥ जंझाड सणउजळलें ॥ ३०॥ भिळो
नियां कासंरव्यचपळा ॥ कडकडा मिये [illegible] पडिल्या ॥ तैसा बाण तेवेळां ॥ हृदई संचर
ला रावणाचे ॥ ३१॥ कुंपिकासहित वक्ष [illegible] ॥ बाण फोडुनि गेला ताकाळ ॥ हृदईं छिद्र प
डलें विशाळ ॥ गनासंद्वारासारिखें ॥ गवाक्षिपरलतबाण ॥ रावणा चिंतिन शिरें छेदु
नी ॥ रघुपतिचे मातां येउन ॥ आपुल्या आपण निघाला ॥ ३३॥ उरलें शिरें सत्य छेदावया
तें ॥ आणि कशास्त्र काढिला रघुनाथें ॥ प्रार्थितें तेंव्हा उर्मिळानाथें ॥ युध्य आतां पुरे जि
॥ ३४॥ रावणें सोडिला बाण ॥ त्याशिं नाशिवें तितुम चे बाण ॥ आलां जवळिकिजाउनि खवचेजण ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥श्रीराम॥
॥१३॥

(10)

ग्रेतपाहुतयांचे॥ ३५॥ धनुष्य लुनिरासहित॥ सौमित्राजवळि केले॥ आनुज्ञे अवतार सकल
समस्त॥ आजि परसुनि संपले॥ ३६॥ जाला यकच्छि डासजयकार॥ जयवाद्यें वाजचि असु
रेश्वर॥ दुंदुभिच्या नादें स मय॥ ब्रह्मांड लोकांद णाणिले॥ ३७॥ रघुपतिवरि लेवळा॥ असु
नपुष्पवर्षाव जाला॥ गणाणश्च वकिले रम्भ का॥ सुवेळाचळा शिघा वलि॥ ३८॥ तो शोलसक
कक्रुपेश्वर॥ आनंदें नाचति वानर॥ त्रिभुवन संतोषमानि थोर॥ रामें दशवक्र वधिये
ला॥ ३९॥ रघुनाथाचें विर कैसे वळे॥ हर्षा [illegible] वतामिळति तास्काळ॥ जैसा वृक्ष पडल्मक
तांस मुळ॥ तैसा विशाळ पडिला दिसे॥ ४०॥ [illegible] मुखावरि गिधबैसोन॥ रावणाचे फोडिति नयन॥
रक्त जातसे वाहोन॥ सैरावैरा चोहो कडे॥ ४१॥ मुखावरि पडिलि धुळि॥ मुगुट लोळति भुमंड
ळि॥ असो समस्त पाहति लेवळि॥ बिभिषण्या दुखें उचंबळला॥ ४२॥ इसिरटाकिले धरणिव
रि॥ ह्रदय पिटि लदोहि करी॥ म्हणे दशदिशा शुन्य या उपरि॥ माझ्या पडल्या निर्धारि॥ ४३॥

॥विजय॥
॥१३॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१०४

अगाधजयाचें प्रलापबळ ॥ राजे वाणिसि सकळ ॥ चातुर्याचा समुद्र केवळ ॥ खंडे केलि वेदांचि ॥४४॥
परमज्याचे तपदारुण ॥ संपत्ति संतति युक्त पुर्ण ॥ सकळदेवांचे गर्वहरण ॥ वंदि सर्व धातले ॥४५॥
ज्याकारणें आदिपुरुष ॥ अवतार धरि रघुतिळक ॥ अतुलकर्तव्य केलें ॥ निर्गुण आणि ते
गुण रहि ॥४६॥ जो परमपुरुष निर्विकार ॥ [illegible] उदार ॥ ज्यानें कि आपुलि उपकार ॥ केला
आपाशि रावणे ॥४७॥ जो वेदवंद्य राजीवनेत्र ॥ [illegible] नवाचा जाला मित्र ॥ हारावूण केला उप
कार ॥ सुग्रिवासहित बाप्राते ॥४८॥ श्रीराम परब्रह्म चि स्वरूप ॥ त्याचिया अवतारा केलें रूप ॥ अ
पुलावा कविलाप्रताप ॥ अद्यापि वरि रावणे ॥४९॥ श्रीराम म्हणे बिभिषणाप्रति ॥ तु केवळा विवेकु
र्ति ॥ नाशिवंत त्याचा शोक चित्ति ॥ काय निमित्य धरियेला ॥५०॥ हा जगडंबर पसारा केवळ ॥ माईक जै
सें मृगजळ ॥ किंवा [illegible] वृक्षाचें फळ ॥ मुळापासुनि लटिके चि ॥५१॥ पिंड ब्रह्मांड नाशिवंत ॥ आका
रले थें विकार समस्त ॥ ते मुक्ति सजे अशाश्वत ॥ त्याचा शोक काय करणे ॥५२॥ ऐसें बोलिला रघुनंदन ॥

॥श्रीराम॥
॥१७॥
(11)

उगात्वराहिलाबिभिषण्या॥ तोसकळस्त्रियांसहितधांवोन॥ मंडोदरितेथेंआलि॥५३॥ कनकुनिप
लिचेभेत॥ मंडोदरिशोककरित॥ भोंरीसहस्रस्त्रियापिटित॥ आक्रोषेंवहनतेधवां॥५४॥ मंडोदरिम्हणे
पेत्राणनाथा॥ जयरघुमिहेउनिरघुनाथा॥ तुजविणआजिसर्वअनाथा॥ रामजामालकेला
पें॥५५॥ लंकागडजमरलाकिंअजुन॥ केशरिच[illegible]रघुनाथ॥ कोदुमनियांदिव्यमुक्त॥ रयामडाकिला
किलें॥५६॥ सकळगुणचेतासंलेकनाथ॥ [illegible]डातेंभकस्मात॥ किंवेदांचिसाववणासम
सा॥ फुटलिआजिरणांगणि॥५७॥ शिलेचे[illegible]तन॥ जनकिंआणिलारघुनंदन॥ बाहेरावि
रोध्यजंतरिभजन॥ दशवंदरंपेक्रकें॥५८॥ [illegible]शिकोदेहिंस्तिवीरा॥ परिभद्यंसगोऽअंतरिं॥
नेसिचरावयाकेलिपरि॥ विरोधबाहेरदाउनि॥५९॥ ऐसीमंडोदरिशोककरित॥ भोवतेविलोकिति
समस्त॥ मगबिभिषणासिरघुनाथ॥ आयबोलताजाहाला॥६०॥ ज्येष्ठबंधुचिजेराणि॥ मंडोदरि
ज्ञानखाणि॥ पतिरतमाजिशिरोमणि॥ जिरेंचेस्मरणिदोशहरे॥६१॥ ईचेंप्रातःकाळिंकरितांस्मरण॥

॥विजय॥
॥१७॥

॥११७॥

उध्वरीलिलपातकिजन॥ बिभिषणालुंकरिंधरत्न॥ निजमंदिरा प्रतिधाडिकां॥६२॥ ऐसेंबोलतां रघुनं
दन॥ मयजेपाशिंआला बिभिषण॥ तियेशिकरिंधरत्न॥ म्हणेचलासदनाप्रति॥६३॥ मंडोदरीस्मरणे स
च्यापपाणि॥ मातितुंज्ञानविचारांचिरवाणि॥ सुकृदृष्टिघालोनि॥ अद्वयज्ञानेंपाहेपां॥६४॥ ओंकार
तितुकानाशिवंत॥ आत्मस्वरुपपुर्णशाश्वत॥ ऐसेंजाणोनिकिमर्थ॥ शोकव्यर्थकरावा॥६५॥ मयकं
न्येसफिलकंगन॥ बिभिषणेपाविन्नी॥ [illegible] सदना॥ मगपुसोनियां रघुनंदना॥ राज्यदेहउच
तिला॥६६॥ ऐसेंबोलतांसच्चीदानंद॥ मय[illegible] उगवस्तब्ध॥ नमुनिराघवचरणारविंद॥ नि
जयामाजिंचालिले॥६७॥ सर्वोल्कास[illegible]वन॥ शिंधुसंगमिस्नानलेउन॥ प्रबळवन्हिंचे
तउन॥ आलेघातलेकाबिवर॥६८॥ तोयचितदिवरक्रियासमस्त॥ स्वयेंब्रम्हदत्तसांगत॥ तेते
बिभिषणकरित॥ शास्त्ररितिप्रमाणें॥६९॥ असोयावरिबिभिषण॥ सुवेळेशिआलापरतोन॥
तोसकळलंकेचेप्रजाजन॥ बिभिषणाशिभेटोआले॥७०॥ विद्युतजिव्हाप्रधान॥ उरलेजे

श्रीराम ॥ राक्षसगण ॥ श्रीरामापुढें येऊन ॥ लोटांगणें घालिति ॥ ७१ ॥ काहिं भस्म होतां समस्त ॥ बिभीषणें निजायवेग्वं
॥ ११ ॥ न्तर ॥ लंकेत जाऊनि वानर ॥ पाहातिलि नरचहुंकडे ॥ ७२ ॥ म्हणे कमलदल राजिवनयना ॥ पुराणपु
रुषा सितारमणा ॥ ब्रम्हांडनायका गुणसंपन्ना ॥ लंकेशि आतां चलावें ॥ ७३ ॥ विरंचिहस्तें निर्मित
(12) नगर ॥ आपण दृष्टि पाहावें समग्र ॥ मग रघु[illegible]ता सुंदर ॥ अयोध्येशि जाइजे ॥ ७४ ॥ जैसें बो ॥ विजय ॥
लेबिभिषण ॥ तों जगद्गुरु हास्यवदन ॥ म्हणे [illegible]कांहि घालिदान ॥ तेथें आगमन आमुचें नको ॥ ॥ १३ ॥
॥ ७५ ॥ जैसें केलिया कन्यादान ॥ मग ति चे [illegible]घातसें ज्ञान ॥ किं विप्राशि दिधलें दिव्य सदन
मग आपण न वजावें ॥ ७६ ॥ ससात्रिं हि दिधले [illegible] ॥ मग ते चे दुग्ध न च्यावें आपण ॥ तैसें लंकेत मा
टि झें आगमन ॥ सर्वथा हि नघडे चि ॥ ७७ ॥ याउपरि अरण्य संभ्रावण ॥ मिनकरिमंगळस्नान ॥ नानाभोग
तांबुल भोजन ॥ रत्नस्पुर्ण धारिलि असति ॥ ७८ ॥ मग सौमित्र आणि मित्रपुत्र ॥ तया शिलक्षण शत
पत्र मित्र ॥ तुम्हि वानर घेऊनि सर्वत्र ॥ लंकेप्रति जाइजे ॥ ७९ ॥ सुमुर्ते पाहुनि पवित्र ॥ घरावें बिभिषणावरि छत्र ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

बंदिचेराजेदेवसमग्र॥मानदेउनिमुक्तकेले॥८०॥बहुताच्यावसुहृज्जनि॥रावणेंठेविल्यालंकाभु
वनि॥तेजासिवसुसालोगेनि॥समर्पुनिसुखकरा॥८१॥औरिआज्ञाहोतांसत्वर॥वालिसेसु
ग्रीवआणिसौमित्र॥बिभिषणेंघातलानमस्कार॥साष्टांगरघोत्तमातें॥८२॥श्रीरामदेतआशिर्व
न॥जैसाध्रुवबाळिउपमन्य॥त्यांचेपंक्तिसदांबिभिषण॥चिरंजिवराहेसुखें॥८३॥आज्ञाघेउनितेते
अवसरिं॥प्रवेशलेलंकेभितरि॥सुमुहूर्त[illegible]करि॥सर्वसामग्रीशोधकेली॥८४॥वेदमं
त्रघोषेंकरून॥सिंव्हासनिबैसविलाबिभिषण॥[illegible]व्यपदेशेंकरून॥सोहळाबहुतकेलातेपैं॥८५॥बहु
तवस्त्रेंभुषणेंदेउन॥गौरविलेसुग्रीवलक्ष्मण॥[illegible]उपरिस्वकरेंकवानरगण॥वस्त्राभरणिंतोषवि
ले॥८६॥मगलंकेचिसमस्तरचना॥दाविलिसुग्रीवालक्ष्मणा॥पाहतांचुणिलपुरेनयना॥
आनंदमनाजाहाला॥८७॥असोआज्ञाघेउनिबिभिषणापाशिं॥परतोनिआलेसुवेळेवरि॥जा
लेवर्तमानरघुविरासि॥निवेदिलेंसर्वलेका॥८८॥तोंइंद्रब्रह्माआणिरुद्र॥तेतिसकोटिदेवस

श्रीराम॥ मय॥ असो सुवेळाचा किं समय॥ चोहो कडुनि मिळाले॥८९॥ असंख्यात वाद्यें गजर॥ दशादिशा द
॥१२॥ णाणिलि समय॥ असो सुवेळाचा किं समय॥ चोहो कडुनि मिळाले॥९०॥ देवभारि मुख्य तिघे जण॥
ब्रह्मा इंद्र आणी इशान॥ परिकोण केसा रघुनंदन॥ देखिला ते काळि॥९१॥ द्रिष्टि देखतां रघुविर॥
मनासमाविअपूर्णावर॥ माझें हृदयलोभा[illegible]तावरि॥ तो मेशितकजालो मी॥९२॥ या वरि सत्यलो
(13) कनायक॥ देखोनियां रावणालक॥ त्यासि [illegible] साजनक॥ शिरा छिनलि जगदाता॥९३॥ ॥विजय॥
इंद्रासवाटलें ते अवसरिं॥ आमुचा पाठिंरा [illegible]रि॥ ऋषि भाविति अंतरिं॥ आराध्य दैवत ॥१२॥
आमुचे॥९४॥ कोटि कंदर्पा चा ताता॥ असें स[illegible] भाविति समस्त॥ पुर्णब्रह्म भक्त॥ हृदई वा
टलें ते वेळि॥९५॥ आसो सदाशिव आला देखोनि॥ सितानाथ आनंदला मनी॥ आसनें सोडुनि
च्यापपाणि॥ सामोरे पुढें धाविनला॥९६॥ त्रिपुरिच्या च्यरणावरि॥ नमन करि रावणारि॥ तेशि
वें घतानिवरच्यावरि॥ हृदई द्रढ आलिंगला॥९७॥ श्रीराम निज जाजिसुलवर्णा॥ कर्पुरगौर त्रिलोचन॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

1304

इंदुमंडळिंकिंदिसेमृगचिन्ह॥तैसेशोभलेसेकाकि॥१८॥किंसिराळ्यु॥माजिनिळवर्ण॥शोभे
जेविळाहिनारायण॥किंड्याकुविठ्ठहाकियमुनाजिवन॥छष्णवर्णभिसकळे॥१९॥किंहरि
यान्चासंपुष्टांत॥शाळग्रामशिळाशोभत॥असाशिवआणिशिलानाथ॥शोभलेलेवुगआलि
गनि॥२००॥शोभावयाच्चेतोसकळमकरंद॥[illegible]संघटजैसामिळिंद॥तैसाशिवआणिपरमा
नंद॥येकवाईशोभले॥१॥तेयकअसंति[illegible]॥शिवविष्णुनावेंभिन्न॥अभेदअनाम
निर्गुण॥तेथिंचेकोंभेद्नपैपश॥२॥असोयाव[illegible]मचआसन॥देताजालाआलिंगन॥माझापिता
हानारायण॥ह्मणोनिहृदईधरियेला॥३॥[illegible]दशशतनेत्र॥घालितसाष्टांगनमस्कार॥
नसकांचनवर्णसुंदर॥रघुविरउठवितयाते॥४॥सहस्त्रनेत्रशिच्याअपपापि॥हृदईधारावाप्ति
कळानि॥मगसकळसुराकेवनअवदानि॥भेटताजालाप्रितिने॥५॥असंख्यव्यत्तपेंधत्तन॥देवऋषिधो
रलाहान॥समस्तांशिभेटेसिताजिवन॥सम्मसमानसर्वाशि॥६॥असोसकळादेवासमवेत॥

(१५)

श्रीराम॥ ॥१३॥

समर्शिबैसला रघुनाथ॥ येकांतीवा येंगजर होत॥ अष्टनामकानाचालि॥७॥ विणा येउनिसत्वर॥
गातिनारद्बाणितुंबर॥ सामगायनपरिकर॥ बैसेरघुविरसादरें॥ ८॥ रामविजयग्रंथपावन॥
युध्यकांडसंपलेयेथुन॥ उत्तरकांडरसगहन॥ आतांयेथुनिअवधारा॥ ९॥ मुमुक्षुवाटसिमणि
शोभत॥ तेविउत्तरकांडगोडबहुत॥ देवाकृपावरिशक्कृत॥ कळसजैसासतेजें॥ १०॥ भोज
नांअंतिदध्योदन॥ किंश्रवणाअंतिमनन॥ [illegible]रपाअंतिफळपुर्ण॥ उत्तरकांडरसिकतैसें॥
११॥ आरंभिकथासुरसतेथ॥ मिरविजसा रघुनाथ॥ मुक्ताइकेहुंभत॥ राघवआज्ञे
घेउनिया॥ १२॥ तेकथागोडबहुत॥ श्रवणकरा[illegible]नाथभक्त॥ जेब्रह्मानंदडुल्लत॥ प्रेमकचित्त
जयाचें॥ १३॥ श्रिमांडमातटेविलाशिया॥ श्रीब्रह्मानंदागुरुपावया॥ श्रीधरअनन्यशरणपायां॥
कायावाचामानसें॥ १४॥ रामविजयग्रंथसुंदर॥ सम्मतवाल्मीकनाटकाधार॥ सदापरिसोत
पंडितचतुर॥ त्रयःत्रिंशातिमोध्यायगोडहा॥ ३१५॥ श्रीराम॥ श्री॥ रा॥ म॥ ज॥ य॥ रा॥ म॥

॥विजय॥ ॥१३॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com